

IMF: groei wereldeconomie maskeert problemen

By **Maarten Schinkel**, www.nrc.nl

oktober 10de, 2017

Crisis, welke crisis? Tien jaar nadat de eerste schokken de bijna-ineenstorting van het financiële systeem in 2008 aankondigden, is de wereldeconomie bezig aan een spurt. Het IMF stelde dinsdag bij de publicatie van zijn halfjaarlijkse World Economic Outlook zijn verwachtingen voor dit en volgend jaar naar boven bij.

Opwaarts gingen de eurozone, China, Japan, de opkomende landen in Oost-Europa en Rusland. Dat compenseerde ruimschoots de neerwaartse bijstellingen voor onder meer de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en India.

De wereldhandel gaat opwaarts, de investeringen en de productie doen het goed. Het vertrouwen van ondernemers en consumenten zit flink in de lift. In de Verenigde Staten staat de centrale bank op het punt het zeer ruime monetaire beleid van de afgelopen jaren terug te draaien. In de eurozone, die jaren achterloopt, zal dit beleid hoogstwaarschijnlijk begin volgend jaar langzaam worden ingetroemd.

Bescheiden groei

De groeisput is wel betrekkelijk. De groei van de mondiale economie bedraagt dit jaar 3,6 procent en volgend jaar 3,8 procent. Dat is, met de crisis in het achterhoofd, een weelde. Vergelijken met wat daarvoor normaal was, met jaren van meer dan 4 procent en soms meer dan 5 procent groei, blijft het overigens zwak.

Volgens Maurice Obstfeld, de chef-econoom van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) maskeert de huidige conjuncturele opleving dieper liggende problemen met de welvaarts groei. In de geïndustrialiseerde wereld groeide de economie tussen 1996 en 2005 met gemiddeld 2,2 procent. In de periode 2017-2022 is dat nog maar 1,4 procent.

Kanttekeningen

Op het eerste gezicht lijkt de economische opleving er een uit het boekje, waarbij vertrouwen, investeringen en uitgaven elkaars staart achterna jagen. Maar er ontbreekt één belangrijke schakel, een van de onopgehelderde kwesties in vooral het Westen: de achterblijvende loongroei.

Die zorgt er voor dat de inflatie hardnekkig laag blijft, waardoor centrale banken kunnen blijven kampen met rentevoeten die dichtbij de nul liggen. Een lage loongroei, stelde Obstfeld, kan bovendien de maatschappelijke ongelijkheid verder vergroten, politieke onrust veroorzaken en zorgen voor weerstand tegen vrije handel en globalisering.

Daar komt bij dat de groei van de productiviteit maar langzaam gaat en de beroepsbevolking veroudert. De bescheiden groei van de welvaart die dat per hoofd van de bevolking oplevert maakt het maatschappelijk lastiger hervormingen door te voeren om de productiviteit juist te verhogen, stelde Obstfeld.

Het wordt eveneens lastiger om de welvaartsstaat in stand te houden en de levensstandaard van de onderste lagen van de bevolking te waarborgen. Het risico bestaat dat een deel van de bevolking dan zijn geloof in de eerlijkheid van het economische systeem verliest.

Zorgen

De gunstige groei van 2017 en 2018 is overigens niet gelijk verdeeld over de wereld: 25 procent van de wereldeconomie doet niet mee. Dit zijn landen in het Midden-Oosten, Afrika, en Latijns-Amerika die afhankelijk zijn van de export van grondstoffen - vooral olie. Nu de Chinese economie volwassen wordt en een lager groeitempo krijgt, neemt ook de spectaculaire groei van de vraag naar grondstoffen af, en komen de prijzen op een relatief laag niveau terecht.

Het IMF dringt ook aan op het op orde brengen van de begroting bij landen die een hoog tekort hebben, en roept op tot extra uitgaven in landen die zich dit kunnen permitteren. Er zijn zorgen over de hoge schulden van zowel overheden als burgers en bedrijven, en het IMF vreest dat een deel van de regulering van het financiële systeem, zoals dat na de crisis werd opgetuigd, kan worden teruggedraaid.

Dak repareren

IMF-econoom Obstfeld wees er dinsdag weliswaar op dat nog maar anderhalf jaar geleden het pessimisme overheerste over een duurzaam economisch herstel. Maar nu het allemaal veel beter uitpakt, zo waarschuwde hij, moeten beleidsmakers en politici zich niet door de gunstige omstandigheden in slaap laten wiegen. IMF-directeur Christine Lagarde riep vorige week al op om „het dak te repareren nu de zon schijnt”.

Naast alle economische kanttekeningen bij de huidige opleving moeten ‘geopolitieke risico’s’ ook nog in overweging worden genomen.

Het IMF haalt in de World Economic Outlook een Geopolitieke Risico-index aan, waarvan de pieken vaak samenhangen met een verslechtering van de economie en onrust op de financiële markten. Met de recente spanningen rond Noord-Korea in het achterhoofd is dat een ‘non-economische’ factor die in de komende tijd flink aan belang kan winnen.

